

ARKADIUSZ NIEDZIÓŁKA*

Kraków

WSPARCIE ROZWOJU AGROTURYSTYKI W POLSCE ZE ŚRODKÓW UNIJNYCH

Słowa kluczowe: agroturystyka, środki unijne, koszty kwalifikowane, obszary wiejskie

STRESZCZENIE

W artykule syntetycznie przedstawiono formy wsparcia przedsięwzięć turystyczno-rekreacyjnych i agroturystycznych na obszarach wiejskich w Polsce z różnych działań i programów Unii Europejskiej w latach 2004–2013. Następnie zaprezentowano wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w gminach powiatów limanowskiego i nowotaraskiego z pracownikami urzędów gmin odpowiedzialnymi za promocję regionu i rozwój turystyki. Badania te dotyczyły form wsparcia agroturystyki i wiejskiej infrastruktury turystycznej ze środków unijnych.

Wprowadzenie

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej daje możliwość wsparcia rozwoju branży turystycznej na obszarach wiejskich. Dotyczy to różnych przedsięwzięć turystyczno-rekreacyjnych, różnych beneficjentów oraz różnej wielkości finansowej pomocy. Nawet w okresie przedakcesyjnym, zanim Polska stała się pełnoprawnym członkiem Wspólnoty Europejskiej, istniała możliwość uzyskania wsparcia z Unii Europejskiej na inwestycje i przedsięwzięcia w sektorze turystyki wiejskiej z Programu Sapard.

Zaraz po akcesji do Wspólnoty Europejskiej, w latach 2004–2006 ponownie było możliwe takie wsparcie. W okresie tym wymogiem otrzymania pomocy

* Arkadiusz Niedziółka, dr, Zakład Rozwoju Obszarów Wiejskich i Doradztwa, Instytut Ekonomiczno-Społeczny, Wydział Rolniczo-Ekonomiczny, Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja w Krakowie, e-mail: a.niedziol@gmail.com.

unijnej na rozwój agroturystyki było posiadanie przez rolnika skategoryzowanego gospodarstwa agroturystycznego. Kategorię nadawała ogólnokrajowa Polska Federacja Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”. W późniejszym czasie w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 nie stawiano już takiego wymogu i wiejscy kwaterodawcy mogli ubiegać się o wsparcie z działania „różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” na rozszerzenie swojego produktu agroturystycznego, nie posiadając kategorii.

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie form wsparcia agroturystyki ze środków Unii Europejskiej po akcesji Polski do struktur europejskich. Scharakteryzowano wsparcie dla przedsięwzięć agroturystycznych z funduszy strukturalnych z lat 2004–2006 oraz 2007–2013.

Przeprowadzono w okresie wiosenno-letnim 2013 roku badania ankietowe we wszystkich gminach wiejskich i miejsko-wiejskich dwóch wybranych powiatów województwa małopolskiego: limanowskiego i nowotarskiego. Badaniom poddano pracowników urzędów gmin odpowiedzialnych za promocję gminy i rozwój turystyki. Ankieta składała się z dziewięciu pytań, w tym sześciu zamkniętych i trzech w formie pytania otwartego. Badania miały na celu określenie rodzaju inwestycji w szeroko rozumianych usługach turystyczno-rekreacyjnych ze środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Wsparcie agroturystyki z funduszy strukturalnych w latach 2004–2006

Większość działań unijnych w latach 2004–2006 w Narodowym Planie Rozwoju skierowano do samorządów, lokalnych organizacji oraz przedsiębiorców. Dla osób fizycznych przewidziano tylko jedno działanie – Działanie 2.4 „Różnicowanie działalności rolniczej i zblizonej do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodów” w ramach SPO – Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich.

Na liście działalności dopuszczonych do dofinansowania w ramach różnicowania znalazły się dwa rodzaje projektów turystycznych określonych jako:

- agroturystyka,
- usługi związane z turystyką i wypoczynkiem.

Dla potrzeb programu agroturystykę zdefiniowano jako usługi zakwaterowania o skali nieprzekraczającej pięciu pokoi gościnnych dla turystów, świadczone w czynnym gospodarstwie rolnym. Pozostałe usługi turystyczne oraz za-

kwaterowanie w większej skali zaliczono do projektów z grupy „usługi związane z turystyką i wypoczynkiem”. Istotnym warunkiem do uzyskania dofinansowania było spełnienie przez obiekt wymagań dotyczących standaryzacji. Po założeniu gospodarstwa agroturystycznego rolnik musiał od razu poddać swój obiekt procedurom kategoryzacyjnym. Ponadto, chcąc rozszerzyć zakres świadczonych usług agroturystycznych, wiejski kwaterodawca musiał uzyskać odpowiednią kategorię nadawaną przez ogólnokrajową Polską Federację Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”.

Maksymalny poziom pomocy finansowej udzielanej w ramach programu jednemu beneficjentowi wynosił 100 tys. zł, a dotacji podlegało do 50% kosztów kwalifikowanych projektu w formie refundacji poniesionych i udokumentowanych kosztów¹.

W przypadku projektów agroturystycznych kosztami kwalifikowanymi objęte były głównie:

- a) rozbudowa, nadbudowa, przebudowa lub remont połączony z modernizacją istniejących budynków mieszkalnych i gospodarczych na cele agroturystyczne oraz ich wyposażenie (pokoje gościnne, pomieszczenia wspólne dla gości, łazienki, kuchnie);
- b) urządzenie miejsc do wypoczynku;
- c) zakup wyposażenia i sprzętu turystycznego lub rekreacyjnego do celów turystycznych;
- d) zakup zwierząt służących do celów terapeutycznych, sportowych i rekreacyjnych, na przykład koni, które mogą być stosowane zarówno do nauki jazdy konnej, jak i hipoterapii czy przejazdów bryczkami i do kuligów;
- e) zakup maszyn, urządzeń, narzędzi i wyposażenia;
- f) zakup środków transportu na potrzeby świadczenia wyłącznie usług transportowych, robót budowlanych, transportu instalacji, materiałów i wyposażenia, które są związane bezpośrednio z kosztami wymienionymi powyżej i są niezbędne do osiągnięcia celu projektu.

Na przykład w województwie małopolskim w latach 2004–2006 złożono 101 wniosków dotyczących działalności agroturystycznej. Najwięcej w powiecie brzeskim – 21, nowosądeckim – 14 i tarnowskim – 11. Z kolei w omawianych

¹ www.intro.republika.pl/fundusz/dzialanie24.html (20.03.2014).

w niniejszym artykule powiatach limanowskim i nowotarskim złożono odpowiednio 9 oraz 10 takich wniosków².

Z chwilą przystąpienia Polski do Unii Europejskiej 1 maja 2004 roku również polskie samorządy znalazły się w grupie podmiotów, które zyskały prawo uczestnictwa we wspólnotowej polityce regionalnej, a w konsekwencji możliwość otrzymania wsparcia finansowego z funduszy europejskich³. W okresie tym gminy wiejskie i miejsko-wiejskie mogły jako beneficjenci ubiegać się z działania „Odnowa i rozwój wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego” o wsparcie finansowe na różne przedsięwzięcia turystyczne związane na przykład z modernizacją i budową szeroko rozumianej infrastruktury turystycznej.

Wsparcie agroturystyki i usług turystyczno-rekreacyjnych na wsi w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2007–2013

W Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 również były przewidziane działania wspierające sektor agroturystyczny. W Osi 3 tego programu „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej”, w Działaniu 1 „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” było miejsce na projekty dotyczące przedsięwzięć agroturystycznych. W przypadku projektów odnoszących się do agroturystyki działania podlegające refundacji kosztów inwestycyjnych dotyczyły tych samych przedsięwzięć co w latach 2004–2006. Jedyną różnicą było odejście od przymusowej kategoryzacji.

Środki z dotacji z różnicowania w kierunku działalności nierolniczej można było przeznaczyć na różne inwestycje agroturystyczne. Trzeba pamiętać, że sporządzenie kosztorysu planowanej inwestycji stanowiło w ramach tego wsparcia bardzo istotny etap przygotowawczy⁴.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 nie mogła przekroczyć 100 tys. zł. Poziom pomocy finansowej wynosił natomiast maksymalnie 50% poniesionych inwestycji, czyli kosz-

² M. Bogusz, A. Kotala, *Fundusze unijne szansą rozwoju gospodarstw agroturystycznych w Małopolsce*, w: *Innowacje w rozwoju turystyki*, red. M. Jalinik, Wydawnictwo Politechniki Białostockiej, Białystok 2008, s. 376.

³ Ł. Satola, *Finansowanie inwestycyjnej działalności gmin*, w: *Prawno-finansowe aspekty zarządzania w gminie*, red. A. Kożuch, M. Stych, AJD Częstochowa, Częstochowa 2011, s. 217.

⁴ „Agroturystyka” 2010, nr 1 (3), s. 14.

tów kwalifikowanych projektu. Zatem były to te same wartości jak w przypadku wsparcia agroturystyki w latach 2004–2006.

Przed staraniem się o uzyskanie środków na rozwój agroturystyki z PROW 2007–2013 wskazane było, aby rolnicy uczestniczyli w kursach i szkoleniach agroturystycznych. W programach tych przedsięwzięć poza aspektami organizacyjno-prawnymi, marketingowymi zawsze były poruszane i omawiane kwestie dotyczące procedur uzyskiwania wsparcia unijnego. W tym zakresie powinny znaleźć się również zagadnienia związane z aspektami budowlano-remontowymi, kosztami tych przedsięwzięć, wyposażeniem pokoi, działalnością rekreacyjno-sportową itd.⁵

W latach 2007–2013 z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich jako beneficjenci mogły korzystać również i gminy. Możliwość taka była przewidziana w działaniu odnowa i rozwój wsi, a gmina mogła starać się o uzyskanie wsparcia finansowego między innymi na projekty dotyczące infrastruktury turystycznej i promocji regionu.

W celu rozwoju turystyki na swoim obszarze władze samorządowe w gminie obok starania się o wsparcie unijne powinny prowadzić również promocję turystyczną⁶. Działalność promocyjna powinna być prowadzona równocześnie za pomocą różnych narzędzi komunikacji z rynkiem. Wskazane jest, aby władze lokalne promowały walory turystyczne oraz bazę noclegową i towarzyszącą w internecie, wydawnictwach, katalogach oraz podczas wyjazdów na targi i giełdy turystyczne.

Wyniki badań

Badania ankietowe zostały przeprowadzone we wszystkich gminach wiejskich i miejsko-wiejskich dwóch małopolskich powiatów: limanowskiego i nowotaraskiego. Dotyczyły one rozwoju turystyki wiejskiej i agroturystyki oraz wsparcia różnych przedsięwzięć turystyczno-rekreacyjnych ze środków Unii Europejskiej.

⁵ A. Niedziółka, *Możliwości wsparcia przedsięwzięć agroturystycznych w województwie małopolskim z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2007–2013*, „Więś i Doradztwo” 2009, nr 3–4 (59–60), s. 32–33.

⁶ A. Panasiuk, *Ocena zaangażowania gmin w pozyskanie środków Unii Europejskiej w zakresie gospodarki turystycznej*, w: *Gospodarka turystyczna w regionie. Wybrane problemy funkcjonowania regionów, gmin i przedsiębiorstw turystycznych*, red. A. Rapacz, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2013, s. 216.

Wszystkie badane gminy w obydwu powiatach posiadają opracowane strategie rozwoju, a w dokumentach tych zawarto ocenę szans i zagrożeń dla rozwoju turystyki. Ponadto, we wszystkich misjach i wizjach strategicznych gmin z powiatu limanowskiego i w większości, poza gminą Szczawnica, w gminach należących do powiatu nowotarskiego uwzględniono rozwój usług agroturystycznych.

W badanych gminach funkcjonują różne obiekty noclegowe, najwięcej jest jednak kwater prywatnych i gospodarstw agroturystycznych. Część rolników zajmujących się agroturystyką zrzeszona jest także w różnych stowarzyszeniach agroturystycznych.

W powiecie nowotarskim 14% wszystkich zarejestrowanych gospodarstw agroturystycznych należy do stowarzyszeń. Z kolei najwięcej tego typu obiektów wiejskiej bazy noclegowej znajduje się w gminie Czorsztyn, a najmniej – w gminie Spytkowice (tabela 1).

Tabela 1

Liczba gospodarstw agroturystycznych,
w tym zrzeszonych w stowarzyszeniach agroturystycznych,
zarejestrowanych w gminach powiatu nowotarskiego w 2013 roku

Gmina	Liczba obiektów	Członkostwo w stowarzyszeniach agroturystycznych (%)
Czarny Dunajec	54	32 (59)
Czorsztyn	180	–
Jabłonka	20	–
Krościenko n. Dunajcem	93	15 (16)
Lipnica Wielka	12	12 (100)
Łapsze Niżne	72	11 (15)
Nowy Targ	21	–
Ochotnica Dolna	27	–
Raba Wyżna	25	–
Rabka Zdrój	13	–
Spytkowice	6	6 (100)
Szaflary	21	–
Szczawnica	8	–
Razem:	552	76 (13)

Źródło: badania własne.

W tabeli 1 widać, że najwyższy odsetek zrzeszonych gospodarstw agroturystycznych w gminach, w których funkcjonuje łącznie co najmniej 50 obiektów

tów agroturystycznych, zrzeszonych oraz niezrzeszonych, odnotowano w gminie Czarny Dunajec. Z kolei w gminie Czorsztyn – legitymującej się zdecydowanie największą liczbą rolników zajmujących się agroturystyką w powiecie – nikt nie należy do stowarzyszenia agroturystycznego. Może to wynikać z umiejętności prowadzenia skutecznej promocji bez potrzeby wsparcia stowarzyszenia.

W powiecie limanowskim najwięcej rolników posiadających gospodarstwa agroturystyczne funkcjonuje w gminie Niedźwiedź. Z kolei 39% wszystkich wiejskich kwaterydawców zajmujących się agroturystyką jest zrzeszonych w gospodarstwach agroturystycznych (tabela 2).

Tabela 2

Liczba gospodarstw agroturystycznych,
w tym zrzeszonych w stowarzyszeniach agroturystycznych,
zarejestrowanych w gminach powiatu limanowskiego w 2013 roku

Gmina	Liczba obiektów	Członkostwo w stowarzyszeniach agroturystycznych (%)
Dobra	22	5 (22)
Jodłownik	6	–
Kamienica	9	7 (77)
Laskowa	22	7 (31)
Limanowa	12	8 (66)
Łukowica	12	4 (33)
Mszana Dolna	19	7 (36)
Niedźwiedź	28	12 (42)
Słopnice	3	–
Tymbark	5	1 (20)
Razem:	132	51 (38)

Źródło: badania własne.

Z wartości procentowych zamieszczonych w tabelach 1 i 2 wynika jasno, że znacznie większy odsetek gospodarstw agroturystycznych należących do stowarzyszeń agroturystycznych funkcjonuje w powiecie limanowski, mimo iż jest tam zarejestrowanych cztery razy mniej tych obiektów niż w powiecie nowotarskim.

Kolejne pytanie ankietowe dotyczyło tego, czy gmina w ostatnich pięciu latach uzyskała wsparcie ze środków pochodzących z Unii Europejskiej na rozwój szeroko rozumianej turystyki, na przykład infrastruktury turystycznej. Okazało się, że w tym okresie w powiecie nowotarskim w sześciu gminach władze lokalne uzyskały wsparcie unijne na rozmaite inwestycje w turystyce. Dotyczyły

one najczęściej budowy lub modernizacji różnych elementów zagospodarowania turystycznego (tabela 3).

Tabela 3

Finansowanie przedsięwzięć turystyczno-rekreacyjnych ze środków Unii Europejskiej w ostatnich pięciu latach w badanych gminach powiatu nowotarskiego

Gmina	Rodzaj wsparcia	Źródło finansowania
Czorsztyn	1. Budowa placu rekreacyjnego z pasażem usługowo-handlowym w Sromowcach Niżnych	PROW 2007–2013 – „Odnowa i Rozwój Wsi”
	2. Ścieżka przyrodniczo-leśna „Modrzewie” w Kluszkowcach	Małopolski Regionalny Program Operacyjny
	3. Ścieżka rekreacyjno-piesza wokół Pienińskiej Pętli	
Krościenko n/Dunajcem	Pozyskanie środków unijnych na rozwój infrastruktury turystycznej (wykonano elektroniczną tablicę informacyjno-turystyczną, zamontowano trzy infonetki jako uatrakcyjnienie formy przekazu informacji turystycznej, wybudowano place zabaw, wyremontowano źródła wód mineralnych)	PROW 2007–2013
Lipnica Wielka	1. Ścieżka rowerowa w Kiczarach	środki z Unii Europejskiej
	2. Projekt do realizacji ścieżki rowerowej w Przywarówce	
Raba Wyżna	1. Marketing, promocja, przewodnik historyczno-kulturalny	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego 2007–2013
	2. Współpraca z euroregionem „Tatry”	
	3. Współpraca transgraniczna: Rzeczpospolita Polska i Republika Słowacka	
Rabka-Zdrój	www.rabka.pl – zakładka projekty unijne	
Szczawnica	Promenada	w ramach współpracy transgranicznej

Źródło: badania własne.

Patrząc na tabelę 3, trzeba podkreślić, że w gminach powiatu nowotarskiego środki unijne zostały w większości przypadków przeznaczone na budowę lub modernizację infrastruktury turystycznej. Z kolei w powiecie limanowskim władze lokalne tylko w czterech gminach: Dobra, Jodłownik, Kamienica i Niedźwiedź skorzystały w ostatnich pięciu latach ze środków unijnych skierowanych na rozwój lokalnej gospodarki turystycznej. W gminie Niedźwiedź respondent nie określił natomiast, z jakiego programu czy działania Unii Europejskiej zre-

alizowano inwestycję turystyczną ani nawet tego, czego to przedsięwzięcie dotyczyło (tabela 4).

Tabela 4

Finansowanie przedsięwzięć turystyczno-rekreacyjnych ze środków Unii Europejskiej w ostatnich pięciu latach w badanych gminach powiatu limanowskiego

Gmina	Rodzaj wsparcia	Źródło finansowania
Dobra	Budowa narciarskich tras biegowych z funkcją rekreacji letniej w rejonie Góry Mogielica wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Małopolski Regionalny Program Operacyjny
Jodłownik	1. W Szczyrzycu przy klasztorze wykonano adaptację pomieszczenia po budynku gospodarczym na punkt informacji turystycznej, jak również zostało wyremontowane zaplecze sanitarne z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych 2. W Jodłowniku wybudowano nowy obiekt, który pełni rolę punktu informacji turystycznej	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
Kamienica	Budowa pijalni wód mineralnych	PROW 2007–2013
Niedzwiedź	Brak odpowiedzi	środki pozyskane z Unii Europejskiej

Źródło: badania własne.

Analizując tabelę 4, należy stwierdzić, że większość przedsięwzięć zrealizowanych ze środków Unii Europejskiej w powiecie limanowskim podobnie jak w powiecie nowotarskim odnosiła się do infrastruktury turystycznej.

Kolejne pytanie dotyczyło organizacji przez gminy w ostatnich pięciu latach kursów i szkoleń agroturystycznych. Okazało się, że w powiecie nowotarskim tylko w dwóch gminach: Krościenko n. Dunajcem oraz Raba Wyżna organizowano w ostatnich latach tego typu przedsięwzięcia dla rolników. Wydaje się, że władze lokalne w gminach, w których takich przedsięwzięć nie zorganizowano, powinny wejść we współpracę ze stowarzyszeniami agroturystycznymi lub ośrodkami doradztwa rolniczego i wspólnie w przyszłości zorganizować takie kursy.

W badanych gminach powiatu limanowskiego w połowie z nich przeprowadzono w ostatnich pięciu latach szkolenia agroturystyczne. Organizowano je najczęściej razem z ośrodkiem doradztwa rolniczego lub ze stowarzyszeniem agroturystycznym.

Podsumowanie

Działalność agroturystyczna należy do najbardziej popularnych form świadczenia usług turystyczno-rekreacyjnych na terenach wiejskich w Polsce. Agroturystyka w okresie przedakcesyjnym do Unii Europejskiej i w czasie dziesięcioletniego członkostwa naszego kraju w strukturach europejskich była wspierana przez środki unijne.

Na podstawie badań przeprowadzonych łącznie w 23 gminach wiejskich i miejsko-wiejskich należących do powiatów limanowskiego i nowotarskiego należy wysnuć następujące wnioski:

- a) wszystkie badane gminy stawiają na turystykę wiejską, prawie wszystkie na agroturystykę, co wynika z zapisanych w strategiach rozwoju tych gmin działań;
- b) większość inwestycji w sektorze turystyczno-rekreacyjnym wsparta środkami z Unii Europejskiej, głównie z PROW 2007–2013 dotyczyła budowy bądź modernizacji infrastruktury turystycznej;
- c) korzystne jest członkostwo rolników zajmujących się agroturystyką w stowarzyszeniach agroturystycznych z racji między innymi możliwości uczestnictwa w szkoleniach i kursach agroturystycznych;
- d) współpraca pomiędzy gminami a ośrodkiem doradztwa rolniczego oraz stowarzyszeniem agroturystycznym powinna być zdecydowanie zwiększona, co może okazać się korzystne przy ubieganiu się o środki unijne z PROW 2014–2020 zarówno przez gminę, jak i przez obecnych oraz przyszłych właścicieli gospodarstw agroturystycznych.

Bibliografia

„Agroturystyka” 2010, nr 1 (3).

Bogusz M., Kotala A., *Fundusze unijne szansą rozwoju gospodarstw agroturystycznych w Małopolsce*, w: *Innowacje w rozwoju turystyki*, red. M. Jalinik, Wydawnictwo Politechniki Białostockiej, Białystok 2008.

www.intpro.republika.pl/fundusz/dzialanie24.html.

Kryński Z., *Kategoryzacja gospodarstw a jakość usług agroturystycznych*, w: *Turystyka wiejska w Polsce – od rozproszonych działań do kompleksowej strategii*, z. 10, red. F. Gambuś i in., Wydawnictwo Akademii Rolniczej w Krakowie, Kraków 2003.

Jalinik M., *Agroturystyka na obszarach przyrodniczo cennych*, Wydawnictwo Politechniki Białostockiej, Białystok 2002.

- Niedziółka A., *Możliwości wsparcia przedsięwzięć agroturystycznych w województwie małopolskim z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2007–2013*, „Więś i Doradztwo” 2009, nr 3–4 (59–60).
- Panasiuk A., *Ocena zaangażowania gmin w pozyskanie środków Unii Europejskiej w zakresie gospodarki turystycznej*, w: *Gospodarka turystyczna w regionie. Wybrane problemy funkcjonowania regionów, gmin i przedsiębiorstw turystycznych*, red. A. Rapacz, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2013.
- Sasinowski H., *Rozwój agroturystyki i źródła jej finansowania*, w: *Rozwój turystyki na obszarach wiejskich*, red. M. Jalinik, Wydawnictwo Politechniki Białostockiej, Białystok 2007.
- Satoła Ł., *Finansowanie inwestycyjnej działalności gmin*, w: *Prawno-finansowe aspekty zarządzania w gminie*, red. A. Kozuch, M. Stych, AJD Częstochowa, Częstochowa 2011.

**THE DEVELOPMENT OF AGRITOURISM IN POLAND IN THE DECADE
ITS MEMBERSHIP IN THE EUROPEAN UNION IN THE CONTEX OF AGRITOURISM
SERVICES SUPPORT FROM EU FUNDS**

Keywords: agritourism, EU funds, eligible costs, rural areas

SUMMARY

The article describes the types of support tourism and recreation projects and agritourism in rural areas in Poland, with various activities and programs of the European Union.

The support for rural tourism and agritourism from structural funds from the years 2004–2006, and from the Rural Development Programmes for the period 2007–2013 was characterized, too. The results of research conducted in the communities of two counties: Limanowa and Nowy Targ with employees of its municipal offices responsible for the promotion of the region and tourism development were presented. These studies focused on forms of support agritourism and rural tourism infrastructure from EU funds.